

УДК 378

Ветринська А.В.,

викладач кафедри хореографії

Інституту мистецтв

Київського університету

імені Бориса Грінченка

УКРАЇНСЬКА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА ХХІ СТОЛІТТЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

У статті проаналізовано сучасний стан, описано актуальні проблеми, а також запропоновано низку заходів для вдосконалення вищої хореографічної освіти в Україні. Автор пропонує нову модель, що має на меті підняття фахового рівня випускників вітчизняних вищих навчальних закладів задля отримання конкурентних переваг на міжнародному рівні.

Ключові слова: *система хореографічної освіти, освітня модель, хореографічні спеціальності, фахова підготовка, модернізація.*

Розвиток вітчизняної системи освіти у галузі хореографічного мистецтва кінця ХХ — початку ХХІ ст. характеризують тенденції до євроінтеграції та глобальної уніфікації з метою дотримання світових стандартів якості навчання та підготовки висококваліфікованих кадрів. Яскравим підтвердженням цього стало приєднання України до Болонського процесу, що відбулося у 2005 році після підписання міністром освіти Станіславом Ніколаєнком у Бергені Болонської декларації від імені нашої держави [3].

ХХІ століття докорінно змінило міжнародне інформаційне середовище, що у свою чергу значною мірою вплинуло на освітні процеси. Поява та еволюція всесвітньої комунікаційної мережі Інтернет дозволили не лише швидко адресно обмінюватися

текстовою інформацією, а й викладати текстові, графічні, музичні та відеоматеріали у загальний доступ, а також швидко знаходити подібний «контент», викладений іншими користувачами. Більшість матеріалів у наші дні можна знайти протягом декількох хвилин, без необхідності виходу з дому та незалежно від часу доби. Це, у свою чергу, вплинуло на розвиток спорту, науки та мистецтва. Так, хореографам відкрилися можливості дивитися записи змагань, що проходять у різних країнах світу, уроки іноземних вчителів та інші відеоматеріали, що допомагають фахово розвиватися.

Через інтенсивний розвиток систем обміну інформацією, вітчизняна система освіти не встигає повною мірою пристосуватися до нових реалій. Саме тому впровадження нових методик та підходів до навчання є надзвичайно актуальним.

Проблемам мистецької освіти присвячено низку досліджень, серед яких слід відзначити роботи українських науковців, таких як О. Касьянова, Г. Падалка, С. Соломаха, Г. Філіпчук, Я. Рева, Л. Пушкар, О. Комаровська, Т. Чурпіта та ін. У їхніх працях розглянуто питання хореографічного навчання та виховання, становлення, розвитку, функціонування та перспектив вітчизняної мистецької освіти.

Не дивлячись на значну увагу науковців на проблеми хореографічної освіти, все ще залишається низка питань, що потребує більш глибокого аналізу та вивчення.

Задля підтримки та підвищення рівня майстерності українських хореографів на міжнародній арені вітчизняна система освіти має трансформуватися відповідно до сучасних умов та викликів.

Мета статті — розкрити актуальні проблеми вищої хореографічної освіти в Україні та визначити дієві засоби її вдосконалення.

Для забезпечення якіснішої підготовки фахівців та створення наступності в опануванні професійних навичок О. Касьяною було запропоновано модель національної системи хореографічної освіти, що складається з п'яти ланок:

- 1) дошкільна мистецька освіта;
- 2) повна середня мистецька освіта;
- 3) базова вища освіта;
- 4) повна вища мистецька освіта;
- 5) післявишівська освіта. [4]

Впровадження вищезазначеної моделі має на меті підвищити рівень підготовки фахівців-хореографів у контексті євроінтеграційних процесів.

На відміну від розвинутих країн Західної Європи, Америки та Азії, де система освіти у більшості галузей направлена на підготовку фахівців як широкого профілю, так і максимально вузької спеціалізації, у радянській традиції переважна більшість випускників вищих навчальних закладів отримувала скоріше напрям, ніж спеціалізацію. Таким чином людина, яка пройшла п'яти-шести річний шлях професійної підготовки та досягла ступеня спеціаліста або магістра у певній галузі, мала продовжувати навчання самостійно, щоб здобути знання та навички, необхідні для професійної діяльності на займаній посаді.

Кожного року в Україні відкриваються нові вакансії, на які потрібні фахівці вузького профілю. Так, наприклад, у школах з'явилися посади викладача хореографії, а також керівника хореографічного гуртка або факультативних занять з київського вальсу. Серед весільних пар існує трендовий попит на весільних хореографів.

У сфері хореографічних постановок, окрім раніше відомих балетних вистав і концертних програм, нині з'являються нові форми: балети-мюзикли, балети-рок-опери, різноманітні розважальні шоу-видовища, які потребують застосування високих технологій у мистецтві, багатофункціональних костюмів, сцен-трансформерів, лазерних, світлових, піротехнічних та ін. театральних спецефектів тощо [4]. З погляду на це посилюються вимоги до навичок балетмейстера.

Незважаючи на впровадження за роки незалежності в Україні низки реформ, актуальна система освіти надалі значною мірою подібна до радянської. У галузі хореографії більшість ВНЗ надалі випускають викладачів (тренерів) хореографії, балетмейстерів та артистів балету одночасно. Диференційовані лише напрямки: класична, сучасна, народна та бальна хореографія. Це означає, що потенційно будь-який випускник є фахівцем кожного з трьох окремих та значною мірою відмінних напрямів, що потребують різних підходів та великої кількості додаткових знань.

Так, майбутньому викладачу / тренеру для ефективної роботи з учнями та студентами, окрім володіння профільною дисципліною,

такою як, наприклад, бальний чи класичний танець, необхідно мати глибокі знання з дієтології, біомеханіки, біохімії м'язової діяльності, педагогіки, анатомії, а також вікової психології. Це дасть змогу досягти кращих результатів за той самий проміжок часу завдяки кращому розумінню фізичних можливостей та моральних потреб учнів.

Артисту балету / виконавцю слід володіти теорією та практикою біомеханіки, біохімії м'язової діяльності, анатомії та фізіології людини, акторської майстерності, ритміки, гімнастики та акробатики. Ці знання та навички дадуть змогу краще відчувати своє тіло, більш впевнено почуватися на сцені, робити виступи яскравішими та емоційнішими, доносити до глядачів режисерський задум та створювати потрібне враження у глядачів.

Балетмейстер повинен мати знання зі світової літератури, культурології та мистецтвознавства, акторської майстерності, психології, режисури, сценографії, монтажу звуку, основ гімнастики та акробатики. Це дасть змогу підвищити якість хореографічних постановок, зробити танцювальну лексику складнішою та більш змістовною. Ефективніше працювати з артистами завдяки розумінню психології глядачів та виконавців.

Схематично сучасна система вищої хореографічної освіти загалом має такий вигляд (схема 1).

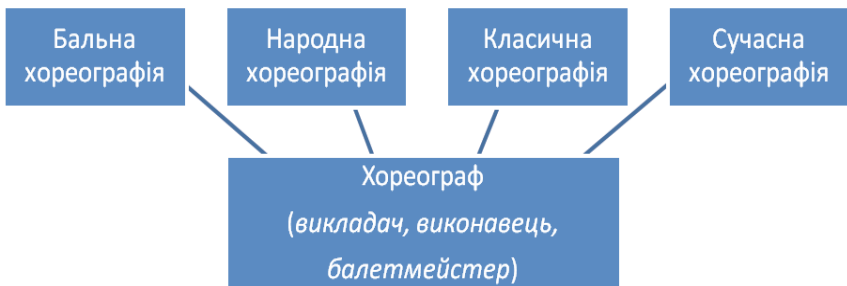

Схема 1. Сучасна система вищої хореографічної освіти

Виходячи з сучасних потреб та специфіки підготовки фахівців з окремих напрямів, було б доречно реформувати хореографічну освіту відповідно до наступної моделі (схема 2).

Схема 2. Запропонована модель вищої хореографічної освіти

Такий підхід має на меті диференціацію навчальних дисциплін та академічних годин задля того, щоб випускник був на 99 % готовий до максимально якісного виконання своїх обов'язків на займаний посаді.

Подібно до підготовки студентів біологічних та медичних спеціальностей у більшості вітчизняних вишів навчання хореографів доречно розділити на 2 етапи:

1) загальна підготовка, що має включати оволодіння базовими хореографічними знаннями та навичками з усіх основних танцювальних напрямів та спеціальностей;

2) фахова підготовка відповідно до обраної спеціальності, що включатиме поглиблене вивчення основної дисципліни, а також інших предметів, які є необхідними для повноцінного виконання професійних обов'язків.

Запропонована модель вищої освіти є результатом практичної викладацької роботи, спостережень, аналізу сучасного стану, а також опитування студентів, випускників та викладачів київських вищих навчальних закладів, що мають кафедри хореографії.

ДЖЕРЕЛА

1. Андрощук Л. Еволюція хореографічного мистецтва як явища культури в контексті аналізу передумов відкриття хореографічно-педагогічних спеціальностей в вищих педагогічних навчальних закладах України. [Електронний ресурс] / Л. Андрощук. — Режим доступу : <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/4315/1.pdf>
2. Выготский Л.С. Психология искусства / Л.С. Выготский. — М. : Педагогика, 1987. — 344 с.
3. Вікіпедія. Болонський процес [Електронний ресурс] — Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Болонський_процес
4. Касьянова О. Диверсифікація хореографічної освіти України в контексті євроінтеграційних процесів [Електронний ресурс] / О. Касьянова. — Режим доступу : <http://glierinstitute.org/ukr/digests/038/8.pdf>
5. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика / О.П. Рудницька [та ін.] ; заг. ред. О.В. Михайличенко, ред. Г.Ю. Ніколаї. — Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. — 255 с.
6. Сідлецька Т.І. Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні [Електронний ресурс] / Т. Сідлецька. — Режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/znanosv/2012/txt/sidletska.pdf>
7. Прокопович Т. Мистецька освіта в інформаційному суспільстві / Т. Прокопович // Навчальні заклади культури і мистецтв України: особливості входження в Болонський процес : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. — Л. : ДАКККІМ, 2007. — С. 84–86.
8. Пушкар Л. Інтеграційні процеси в Європейській мистецькій освіті: ретроспективний аналіз та перспективи розвитку / Л. Пушкар // Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції : зб. наук. праць. — Суми ; К. : Сум. ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2005. — С. 260–264.

В статтє проанализировано современное состояние, описаны актуальные проблемы, а также предложен ряд мер для совершенствования высшего хореографического образования в Украине. Автором предлагается новую модель, целью которой есть поднятие профессионального уровня выпускников отечественных вузов для получения конкурентных преимуществ на международном уровне.

Ключевые слова: система хореографического образования, образовательная модель,

хореографические специальности, профессиональная подготовка, модернизация.

The article analyzes the current state, describes problems and proposes several measures to improve higher choreography education in Ukraine. The author offers a new model that aims to raise the professional level of graduates of Ukrainian higher education institutions to obtain international competitive advantages.

Key words: *system of choreographic education, educational model, dance specialties, professional training, modernization.*

УДК 27-23:82(33)

Nitza Davidovitch,

*Director of Academic Development
and Assessment, Professor
Ariel University, Kiryat Hamada
Ariel, Israel*

JERUSALEM — THE HEART
OF THE JEWISH PEOPLE
IN POETRY AND SONG —
THROUGH THE AGES

The article highlights the history of Jerusalem as an important place for all epy Jewish around the world. The author analyses the historical retrospective of establishment and development of Jerusalem through the spectacle of music oeuvre of famous Jewish artists since Bible epoch till nowadays.

Key words: *Jerusalem, the Jewish people, works of art, the Bible.*